

дій з бюджетом 30 млн доларів США [5]. Проте ця підтримка доступна лише іноземним компаніям, які планують вийти на український ринок.

Підсумовуючи, варто відзначити, що готового механізму покриття воєнно-політичних ризиків для усіх зацікавлених сторін в Україні немає, подібного міжнародного досвіду страхування в умовах війни теж немає, а представники приватного страхового бізнесу не поспішають приймати на себе такі ризики. Сьогодні потрібно продовжувати досліджувати світовий досвід в області страхування і воєнних, і політичних, і терористичних, і катастрофічних ризиків, особливо щодо механізмів швидкого накопичення грошових коштів та створення відповідних фондів, призначених для відшкодування завданих збитків. Комплексний механізм повинен передбачати залучення всіх зацікавлених осіб: і держави, і міжнародних донорів, і міжнародних фінансових та страхових інституцій, і міжнародного страхового бізнесу, і вітчизняних страховиків.

Список використаних джерел

1. Війна в Україні забрала життя щонайменше 10,58 тис. цивільних, ще 19,88 тис. поранено. *Interfax Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/969555.html>.
2. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року. Київська школа економіки. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.
3. Оновлена оцінка потреб України на відновлення та відбудову. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2024/02/15/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released>.
4. Страхування від воєнних ризиків пропонують до 50 страхових компаній України. *Interfax Україна*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/986790.html>.
5. War and political risk insurance. Mechanism for Ukraine. *Dictio*. URL: <https://www.dictio.com.ua/news-en/war-and-political-risk-insurance-mechanism-for-ukraine>.
6. Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту: Закон України від 20.12.2016 1792-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19#n5>.
7. Про ЕКА. *Експортно-кредитне агентство*. URL: <https://www.eca.gov.ua/pro-eka/>.
8. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення ефективного функціонування експортно-кредитного агентства: Закон України від 24.03.2022 2154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-20/ed20230107#n29>.

УДК 368

О.В. Баранова,

кандидат економічних наук, доцент,
головний економіст департаменту методології
регулювання діяльності небанківських фінансових установ,
Національний банк України,

А.Ю. Зіменков,

медіадиректор ТОВ ПА «Медіалоджік»,
zimenkov@medialogic.com.ua

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Нагальним питанням в Україні є забезпечення повоєнного відновлення від наслідків російської агресії. За оцінками Київської школи економіки [1] в результаті ведення активних бойових дій на території України, регулярних ракетних обстрілів сума завданих прямих збитків об'єктам інфраструктури України станом на січень 2024 року склала 155 млрд \$, на 58,9 млрд \$ завдано збитків майновим об'єктам (уключаючи житловий фонд), 13,1 млрд \$ - втрати промисловості. Повномасштабне вторгнення триває і збитки продовжують зростати. Нагальним завданням Уряду України є пошук шляхів повоєнного відновлення української економіки.

Задля вирішення проблем відновлення Урядом ще до завершення війни напрацьовано механізм компенсації завданої шкоди населенню, як найбільш вразливій складовій економіки.

В 2023 році Верховною Радою України було прийнято Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України», яким врегульовано процедура надання компенсації за втрачене або пошкоджене нерухоме майно постраждалим особам. Отримати таку компенсацію мають право власники пошкодженого (втраченого) майна – фізичні особи або ОСББ, ЖЕК - у разі отримання компенсації за пошкоджене спільне майно багатоквартирного будинку. Процедурою передбачено максимально спрощений та доступний спосіб подання постраждалими особами заяви на отримання компенсації – засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг “Портал Дія” або через центр надання адміністративних послуг, орган соціального захисту населення або нотаріуса.

Задля упорядкування інформації з урахуванням великої кількості запитів на отримання компенсації відповідно до законодавства в 2023 році було створено єдиний електронний Реєстр пошкодженого та знищеного майна, що містить таку інформацію:

- відомості про осіб, майно яких пошкоджено або знищено;
- відомості про пошкоджене або знищене майно;
- суму завданих збитків по пошкодженому (знищеному майну);
- рішення спеціально створеної комісії щодо надання (відмови у наданні) компенсації за знищене (пошкоджене) майно постраждалим особам;
- сума наданої компенсації.

Створення та ведення такого Реєстру пошкодженого та знищеного майна в Україні дозволяє забезпечити транспарентність політики відбудови та відновлення економіки, зменшує корупційні ризики нецільового використання виділеного фінансування на відновлення, включаючи кошти міжнародних фінансових організацій, кредиторів та інвесторів, коштів міжнародної технічної фінансової допомоги, репарацій, інших стягнень з Російської Федерації тощо.

Сума компенсації розраховується відповідно до визначених Кабінетом Міністрів України підходів та можуть бути виплачені у формі:

- проведення безпосередньо ремонтних робіт або будівництва нерухомого майна;
- фінансування проведення ремонтних робіт, будівництва, включаючи вартість будівельної продукції;
- компенсація постраждалим особам за фактично вже виконаний ремонт пошкодженого нерухомого майна;
- фінансування придбання нового житлового об'єкта.

В умовах ведення війни, коли збитки, завдані майну лиш зростають, запропоновані підходи щодо оцінки таких збитків, збирання інформації в єдиному інформаційному вікні - Реєстрі пошкодженого майна та наданні компенсації – є вагомим та дієвим інструментом, що може бути використаний і після завершення війни.

Список використаних джерел

1. Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже \$155 млрд — оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року. *Kyiv School of Economics*. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zroslo-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku/>.